

M A H

IN VESTIBULO REGIS

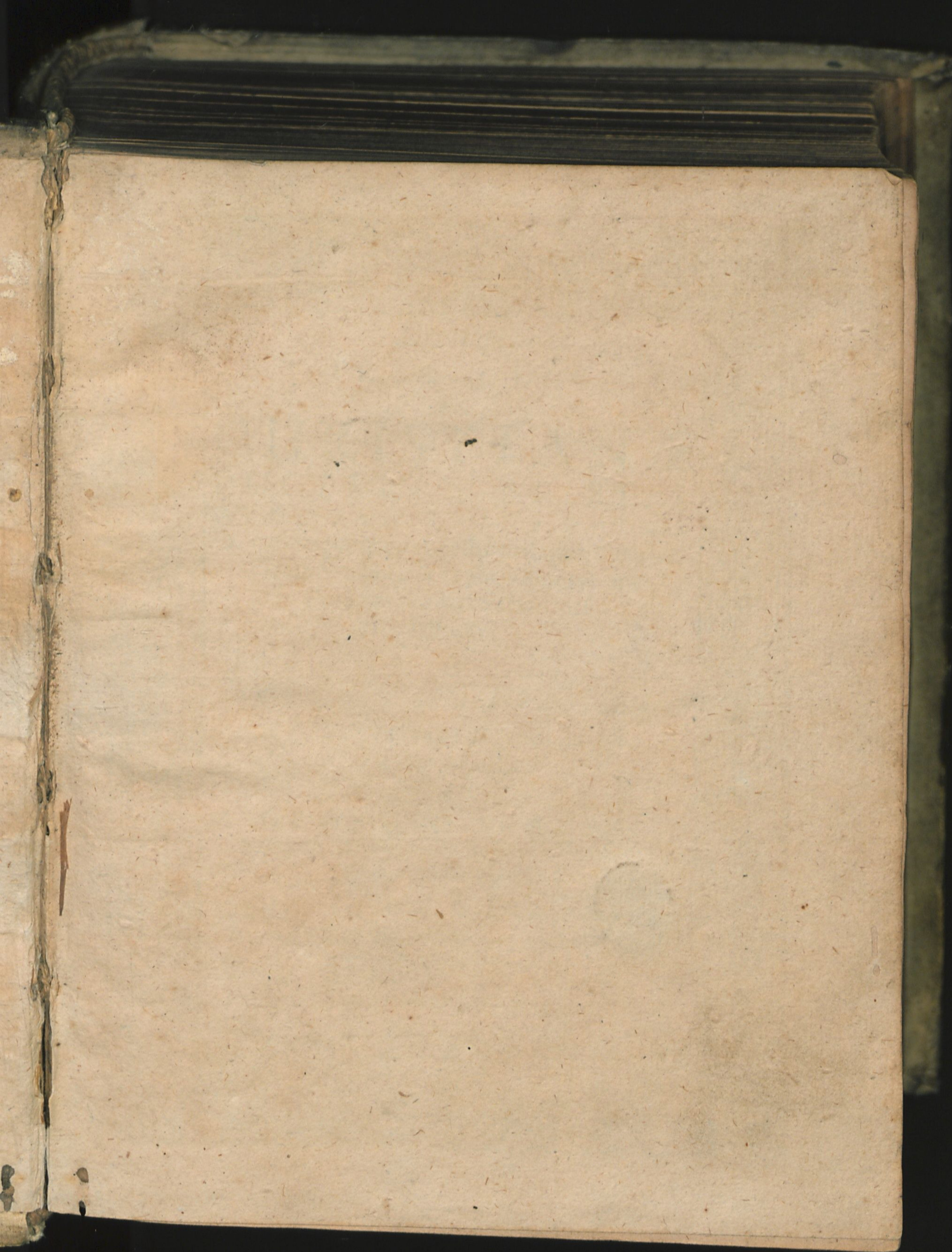
1 6 1 2

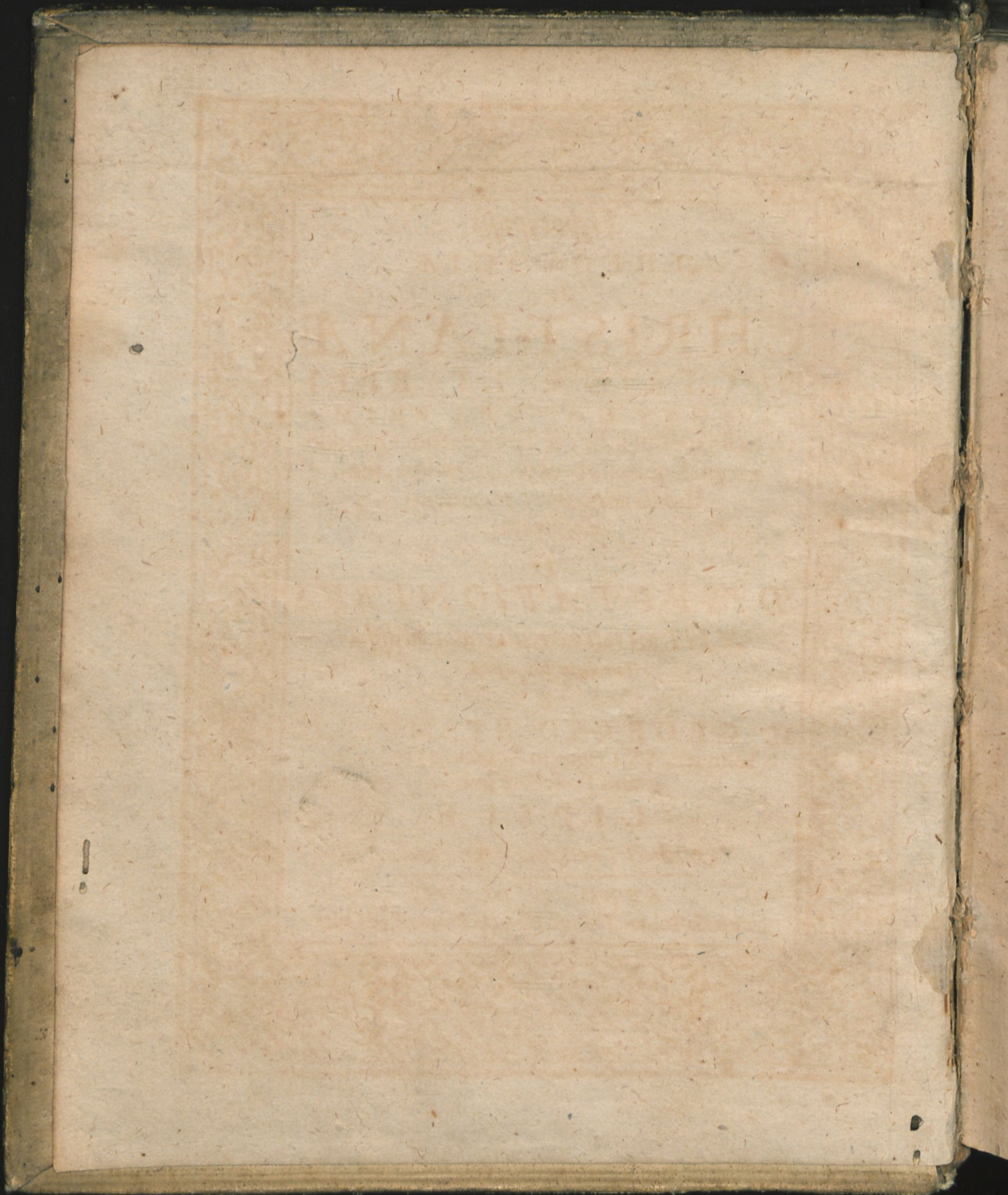

~~GA 27~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.
VITEBERG.

M-39.

SIGNAT. CLDCCCXIII.

37

14

A. A.

DISPUTATIO VI.
I N
EPISTOLAM
AD HEBRÆOS.

Complectens ἀνάλυσιν Capitis V.

In inclytâ Academiâ VVitebergensi,

Privati exercitij gratia proposita

P R Æ S I D E

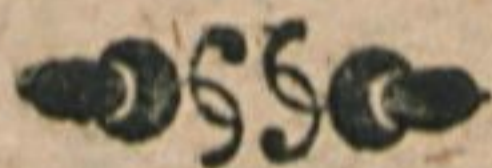
FRIDERICO BALDUINO D.

Professore publico, Ecclesiæ P. & S.

R E S P O N D E N T E

M. JOANNE LIPPPIO AR-
gentinensi Alsato.

Ad diem 5. Junij.

VVIT E B E R G Æ,
Typis Cratonianis, per Joan. Gorman.
ANNO M. DC. VIII.

VIRIS
PIETATE, PRUDEN-
tia, longoque rerum usu spe-
ctatissimis, integerrimis, Politiaeq; Argen-
tinenſis florentiſſimæ Civibus
præcipuis,

Dn. MARCELLO, Eccleſiæ
ad juniorem Petrum Quæſtori
fideſſimo,

Dn. ANTONIO Guvelier, Nego-
tiatori Primario.

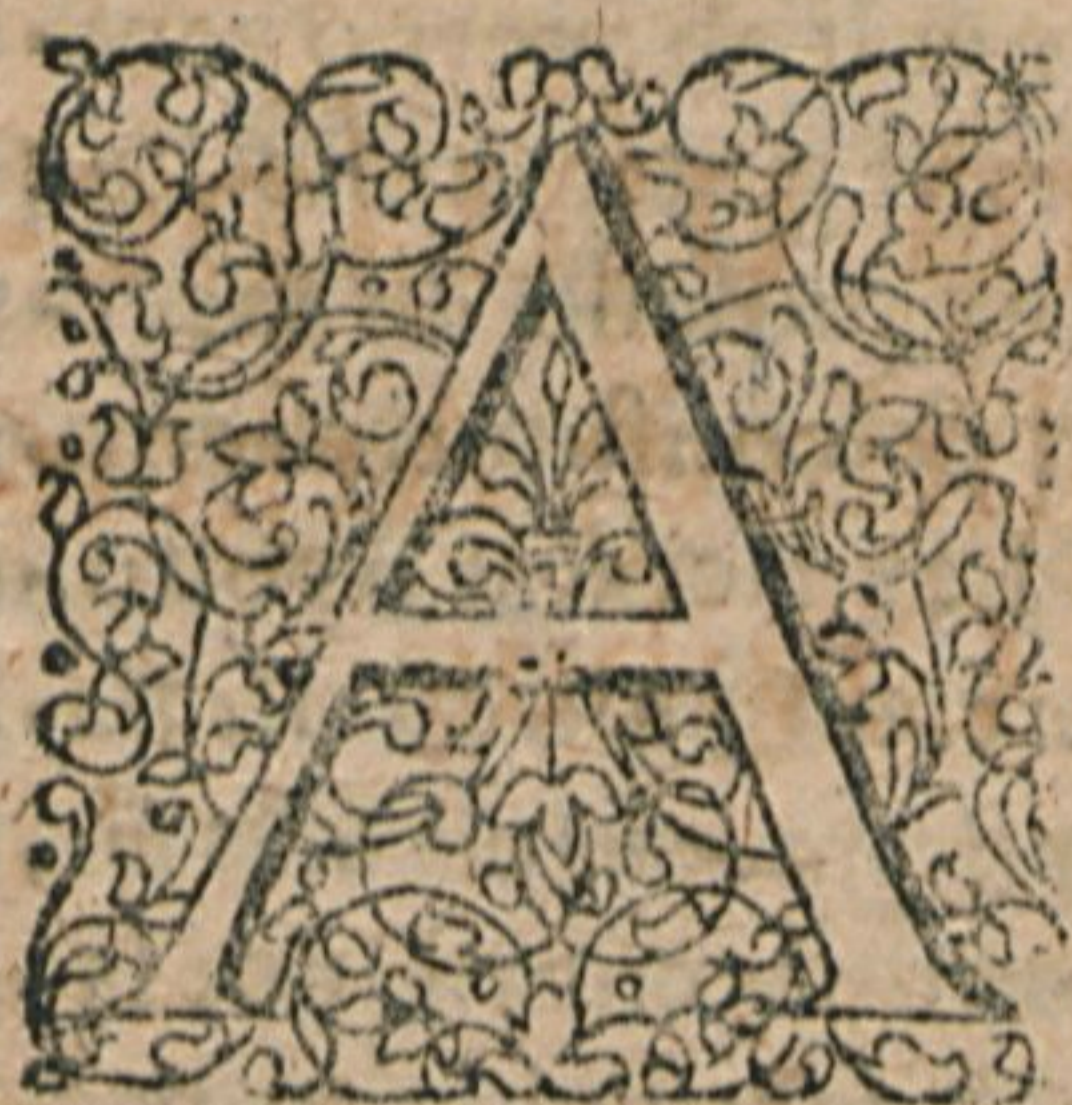
*Propatribus & Fautoribus ſuis
omni venerationis genere proſe-
quendis*

dicat

M. Joan. Lippius.

CAPUT QVINTUM.

Munere Propheti-
co **CHRISTI** descendit jam
Apostolus ad officium ejus Sacerdotale: quod
deinceps pluribus capitibus prolixè describit.
In hoc capite quinto collationem instituit
CHRISTI, summi Pontificis nostri, cum
ordinario Pontifice Levitico, Aarone, in
hunc finem, ut intelligant Hebræi, **CHRISTUM** illi Sacerdoti,
cui hæctenus adsueta fuerant, multis nominibus anteferendum esse.
Duæ sunt igitur capitis partes :

In priore ipsa continetur collatio Levitici Sacerdotis & **CHRISTI**, usque ad *vers. 11.*

In posteriore hinc deducta gravissima invectiva, quæ repræ-
hendit Hebræorum in re tam magni momenti supinam negligenti-
am.

PRIOR PARS.

Nominaverat Apostolus **CHRISTUM** in præcedente capite
ἡξιεῖα μέγαν, qui propterea cælos penetravit, ut esset etiamnum
thronus gratiæ apud patrem, unde facilè colligere poterant Hebræi,
Aaronicum Sacerdotium jam defecisse, siquidem plures uno summo
Pontifice juxta legem esse non poterant. Sed quia in doctrina pie-
tatis jam repuerascere incipiebant, ut infra eis objicit, idcirco insti-
tutum suum nunc persequitur, & **CHRISTUM** supremum nostrum
Sacerdotem esse ostendit, institutâ collatione cum Sacerdote Levi-
tico. Confert autem utrumque Sacerdotem partim *ratione Vocatio-*
nis, partim *ratione Functionis*. De *Vocatione Sacerdotis* Levitici agit
vers. 4. ubi dicit, eam esse planè divinam, neminem enim sibi ipsi su-
mere hunc honorem, sed expectare legitimam vocationem **DEI**,
quem-

quemadmodum Aaron, cujus vocatio describitur, *Exod. 28.* Et hanc collationis particulam statim accommodat ad **CHRISTUM** *vers. 5.* cujus vocationem etiam divinam esse probat gemino Veteris scripturæ loco, quorum alter ex *Psal. 2, 7.* depromptus, ostendit filium à Patre ab æterno genitum, ab eodem quoq; ab æterno constitutum atq; ordinatum esse super montem sanctum Sion; nemo enim officio tam arduo præfici poterat, quam qui à Patre erat ab æterno genitus, quam ob causam testimonium de æterna Filij generatione hoc loco allegatur: alter locus est ex *Psal. 110.* ubi ex professo de Sacerdotio **CHRISTI** agitur, illudq; ad decretum & constitutionem patris æterni refertur. *De Functione Sacerdotis* Levitici agit Apostolus sub initium capitis, ad eamq; hæc duo refert. 1. *Quod est Mediator inter DEUM & homines: constitutus enim est pro hominibus in ijs, quæ sunt ad DEUM. vers. 1.* id est, reconciliat homines cum DEO, sacrificijs nimirum expiatorijs, quæ vocat dona & sacrificia pro peccatis, quia erant typi ac umbræ veri & unici illius sacrificij, in cruce DEO oblatis sanguine **CHRISTI**, qua de re deinceps suo loco fusiùs agetur. Et in hujus rei testificationem addit *Pontifem illum ex hominibus adsumi*, id est, non angelicæ, sed humanæ esse naturæ & conditionis, ut cum ijs, quorum est Pontifex, aliquid commune habeat. Hanc functionis particulam applicat ad **CHRISTUM** *vers. 7.* ubi dicit: **CHRISTUM** in diebus carnis suæ (qua phrasi inter alia notat, **CHRISTUM** quoq; ex hominibus fuisse adsumptum) Mediatorem fuisse inter **DEUM** & homines, offerendo sua sacrificia, qualia erant: preces & supplicationes ad cœlestem Patrem suas, valido cum clamore multisq; lacrymis, quarum exempla extant *Ioh. 17. & Luc. 22.* item morse ejus sacrosancta, cujus ibidem meminit, quam preciosissimi sacrificij loco pater æternus habuit. 2. *altera functionis Sacerdotalis particula est, condolere ignorantibus & errantibus vers. 2.* idem præstitisse **CHRISTUM** *vers. 7.* indicat, mentione intercessionis cum lacrymis & valido clamore pro nobis factæ, & quidem cum exoptato effectu: *exauditus enim est* (ait Apostolus) *pro reverentia*, quia nimirum suam erga æternum Patrem reverentiam supplicatione sua contestabatur: Unde, quanquam Filius esset Patris ab æterno, didicit tamen & expertus est (secundum humanam naturam, secundum quam pati poterat) ex eis, quæ passus est, quid sit obedire Patri, cui usque ad obsequium mortis, vi primæ destinationis ab æter-

no

nio factæ erat obstrictus. Et in his duobus particulis Sacerdotis utriusque officium simile facit. Intercedit autem *triplex* etiam *distimilitudo*, unde CHRISTI præminencia perspicitur 1. *Ratione ordinis*. Leviticus enim Pontifex erat ex ordine Aaron *vers. 4.* CHRISTUS autem ex ordine Melchisedec. *vers. 10.* quod deinceps *cap. 7.* fufius declarabit. 2. *Ratione qualitatis*, Leviticus ipsemet circumdatus erat infirmitate *vers. 2.* CHRISTUS a. obedientiam didicit *vers. 3.* quin & re ipsa præstitit, unde postea ὁπίος, ἀκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ὁπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν appellatur *cap. 7.* 3. *Ratione objecti*: Leviticus non tantum pro populo, sed etiam pro seipso offerebat victimam *vers. 3.* CHRISTUS autem non pro seipso, sed pro omnibus obtemperantibus fidei consummatus & perfectus est, victimam nimirum offerens undiquaque perfectam omnibusque numeris absolutam *vers. 9.* His enim fit causa salutis æternæ, cæteris in CHRISTUM incredulitate sua impingentibus, & sua culpa pereuntibus.

T H E S E S
 DE SACERDOTIO ET SACRIFICIIS
 LEVITICIS.

I.

Supra dictum fuit, Epistolam ad Hebræos esse brevem quendam commentarium Levitici Mosaici: cujus adfirmati veritas deinceps comprobabitur, ubi sat multa de Sacrificijs Leviticis audituri sumus: jam occasione textus nostri, pauca quædam de origine & institutione, requisitis, sine & effectu Sacerdotij perstringemus, reliqua in suum locum reservaturi.

II.

Quæ omnia ut uno quasi intuitu conspiciantur, definitionem Sacerdotij præmittimus, causas omnes complectentem, unde quid in hypothèsi de sacrificijs Leviticis & gentilibus sentiendum sit, facilius perspicietur.

III.

Sacerdotium igitur est officium publicum divinitus inter homines institutum, quo DEUS oblatione victimarum & donariorum coli voluit, in præfigurationem summi & verè maximi illius Sacerdotij summi Pontificis JESU CHRISTI, in diebus carnis suæ supplicando & offerendo administrati.

A 3

IV.

I.
Causa effici-
ens Sacerdo-
tij & Sacrifi-
ciorum.

IV.
Originem igitur & causam efficientem Sacerdotij referimus ad
D E U M, qui primus omnium homines sacrificare iussit, & sine cu-
jus ordinatione atque institutione neque Sacerdotium neque sacri-
ficia ipsi placere possunt: id quod rationibus invictis demonstrare
possumus.

V.
Primam suppeditat Apostolus noster *vers. 4.* nemo sibi sumit ho-
norem, sed qui vocatur à D E O, sicut & Aaron, unde sic concludo:
Honor divinus absque vocatione & institutione D E I
nullus est: hoc .n. in recessu habet thesis Apostoli nostri,
Sacerdotium est honor divinus, ad cultum enim divinum
pertinet.

Ergo absq; vocatione, ordinatione & institutione D E I
non est.

VI.
Secundam petimus ab exemplo primorum illorum hominum,
qui D E O sua obtulere sacrificia, Caini & Abelis, *Gen. 4.* & inde sic
argumentamur:

Cain & Abel obtulere vel ex lumine naturæ, vel ex reve-
latione D E I.

Non ex lumine naturæ Ergo, &c.

VII.
Adsumptio probatur inde: quia de Sacrificio Abelis testatur
Apostolus noster *cap. 11, 4.* quod fide obtulerit, sed fides non oritur
ex lumine naturæ, sed ex revelatione verbi divini, secundum illud
Rom. 10. fides ex auditu verbi D E I.

VIII.
Tertiam rationem ostendit Moses *Levit. 1.* ubi ait: Dominum
vocasse Mosen, eiq; ritum sacrificandi monstrasse, hinc ita infero:
Quicquid nritur expressa D E I instructione ac mandato, id
non est ex lumine naturæ, sed ex ordinatione ac instin-
ctu divino.

Sacerdotium seu ritus sacrificandi nritur expressa D E I in-
structione ac mandato. *Levit. 1.* Ergo, &c.

IX.
Accedit quarto loco regula ex verbo D E I infallibili perpetuoq;
vera, quod DEUS frustra colatur mandatis hominū *Matth. 15.* quodq;
in præceptis D E I ambulandū sit, ex qua tale exurgit argumentum:
Omnis

Omnis cultus D E O probatus nititur verbo D E I.

Sacerdotium est pars cultus D E O probati.

E. nititur verbo D E I, & per consequens non est instinctus naturalis.

X.

Quinta ratio petitur ex interdicto D E I, de non addendo quopiam in cultibus & dogmatibus ad patefactum ejus verbum *Deut. 4. & 12.* unde sic argumentor:

Res ad cultum & dogmata divina pertinentes non nisi ex verbo revelato suam habent originem.

Sacerdotium ad cultum divinum pertinet.

E. non nisi ex revelato D E I verbo suam habet originem.

XI.

Sextam suppeditat analogia cultus cum natura D E I, hoc pacto:

Cultus, in quo recta ratio non potest invenire analogiam inter ipsum cultum & naturam D E I, non habet originem ex recta ratione, aut instinctu naturali hominum, sed ex patefacto D E I verbo.

Talis est cultus Sacrificiorum: nullam enim rationem invenire potest lumen naturæ, cur D E U S delectetur mactatione & combustione animalium, suffitibus, incensis, similibusq; pluribus.

Ergo Sacrificia cum Sacerdotio originem habent à D E O, in cujus verbo analogia ista nobis patefacta est; nimirum in antitypo sanctissimæ victimæ Agni D E I, in ara crucis pro nobis mactati.

XII.

Septimam deniq; rationem monstrat materia Sacrificiorum, nimirum animalia munda, unde sic concludimus.

Quidquid rationem ostendere non potest, cur alia animalia sint munda, alia immunda: cur munda Sacrificijs sint destinata, immunda non item; ab eo sacrificia suam non possunt habere originem.

Lumen naturæ illud ostendere non potest: ecquis enim docere posset, cur D E O non tam equi, cervi, lepores, anseres, gallinæ & alia homini utilia animalia offerri queant, quam oves & boves, turtures aut columbæ, nisi D E I verbum rationem monstraverit?

Ergo

Ergo non ex lumine naturæ Sacrificia suam habent originem,
sed ex revelato D E I verbo.

XIII.

Quapropter solum D E U M autorem, causam efficientem ac
originem agnoscit Sacerdotium, qui primos homines divino planè
instinctu sacrificare docuit, sacrificijsque ipsorum delectatus fuit
Gen. 4. & 9. tandemq; progressu temporis, cum Resp Hebræorum
in certam formam, & cultus divinus ad certum locum esset reda-
ctus, sacerdotium ipsum certis legibus & statutis circumvallavit,
quibus describendis totus Leviticus occupatus est.

XIV.

Id vero observandum est. 1. contra Manichæos, qui ex innata
quadam profanitate, sacrificia non ordinationem divinam, sed ido-
latriam & superstitionem nominarunt, referente *August. cont. Fau-
stum Manich. lib. 6. 5.*

XV.

In primis autem id hodieq; observare prodest, contra Pontifi-
cios quosdam scriptores, qui non omne sacrificium divinitus insti-
tutum esse docent, ut scribit *Greg. de Valent. tom. 4. disp. 6. qu. 11.* quin
& quod semper ad cultum divinum sacrificia fuerint adhibita, id
prodiere ex lumine & instinctu naturæ, & esse primum quoddam
principium à D E O nobis ingenitum, ut *Bellarmin. refert, lib. 1. de Missa
cap. 20.*

XVI.

Quibus opponimus argumenta illa omnia, quæ jam recensui-
mus; nam quod gentiles sacrificarunt, id non habuerunt ex lumine
naturæ, sed ex ridicula quadam *κακοζήλεια*, quia sacrificandi ritum à
majoribus suis acceperunt, hi à primis gentium fundatoribus, filijs
Noachi, quos (ut multis alijs in rebus) hoc quoq; cultus genere, in
idolomania & impietate sua, ex corruptione naturæ, æmulati sunt:
id quod inter alia constat exemplo Agamemnonis sacrificantis fili-
am Iphigeniam, quia simile quid ab Abrahamo factum audiverat.

XVII.

Etsi enim ex instinctu rectæ rationis scire poterant, D E U M
esse pura mente colendum, eidem pro præstitis beneficiis gratias
agendas, pro impetrandis supplicandum; hoc tamen scire non po-
tuerunt, D E U M delectari mactatione & combustione brutorum:
sed quia tale quid à sanctis fieri viderant, ipsi quoq; sine ratione, ex
mero æmulationis studio fuerunt imitati: ista verò æmulatio non est
rationis rectæ, sed corruptæ.

Pro-

XVIII.

Proinde licet sacrificiorum ritum non ad lumen naturæ, sed ad DEUM autorem referamus: non tamen sequitur, Judæorum sacrificia à gentilibus nihil differre, quod voluit olim *Julianus* referente *Cyrillo lib. 3. adv. Jul.* Differunt enim causa efficiente: nam quod Judæi habuerunt ex præcepto divino, hoc ad Ethnicos per stultam æmulationem devolutum est; & quemadmodum Leviticorum Sacrorum autorem agnoscimus DEUM, ita Ethnicorum sacrificiorum supersticiosam Judæorū *καυρηλία*. Et hæc de causa efficiente principali Sacerdotij Levitici.

XIX.

Causam instrumentalem exprimit præmissa definitio, dum dicit: Sacerdotium esse officium inter homines institutum: idque ex adfertione Apostoli nostri, qui adfirmat, omnem Pontificem ex hominibus adsumi, quam ob causam filium DEI *δεχμερία* nostrum, de cælis descendere, hominemque fieri oportuit.

II.

Causa ministerialis.

XX.

Hujusmodi homines erant ante instituta ordinaria sacra in tabernaculo, Patriarchæ, quorum quilibet in & pro sua familia sacrificavit, quod exemplis Noachi, Abrahami, Jacobi, & cæterorum constat.

XXI.

Sed post exitum Israelitarum ex Ægypto, Dominus officium Sacerdotale certæ adsignavit tribui, nimirum Leviticæ. Levitas enim sibi DEUS adscivit pro primogenitis Hebræorum, ut *Num. 3.* scriptum est; ideoque omnibus prædiis & hæreditate propria orbavit, decimarum autem, quæ DEO offerebantur, participes reddidit, pro ministerio, quo serviebant ipsi in tabernaculo fœderis, qua de re legatur. *Num. 18.*

XXII.

Quamquam autem inter Levitas plures erant sacrarum personarum ordines, præsertim tempore Davidis; puta, *Cantores, Janitores, Nabinai, Nazarai, Prophetae, Scribe, &c.* attamen duo ex illis eminebant, quibus etiam solis Sacerdotalis dignitas commissa erat, nimirum *Sacerdotes & Pontifices*. Pontifex semper unus tantum erat; Sacerdotes plures, quorum 38000 numerantur *1. Paralip. 23, 3.* hinc usus obtinuit, ut Sacerdotium diceretur Leviticum.

XXIII.

Inter hos primatum obtinebat *Pontifex*, qui passim in scriptura *Sacerdos primus, Sacerdos magnus, Sacerdotum princeps*, ab Apostolo

B

stolo

stolo quoq; nostro *ἱερέων* appellatur, ceteri ad Sacerdotium destinati simpliciter Sacerdotes, aut etiam Sacerdotes secundi & Sacerdotes secundi ordinis appellabantur, ut videre licet ex 2. Reg. 23, 4. & cap. 25, 18. ex lib. Iudith. cap. 4, 11. Nehem. 3, 1.

XXIV.

Pontifices erant ex familia & posteritate Aaronis, qui primus omnium a DEO ipso fuit constitutus Sacerdos magnus, quo respicit Apostolus noster *vers. 4.* cuius etiam vestitus, consecratio, conditiones & functiones prolixè describuntur ex præcepto Domini, *Exod. 28.* Sacerdotes ceteri erant ex posteritate filiorum Aaronis, quos similiter Dominus primum omnium instituit, vestibus, ritibus, conditionibus & functionibus instruxit, *l. d.*

XXV.

Summus Pontifex *ἱερέων* suum habuit in N. T. JESUM Christum, de cujus Sacerdotio ex professo agit Apostolus in hac Epistola: Sacerdotes verò ceteri non item, nisi fortasse mystico sensu, qui sacrificia laudis, victima labiorum, & rationabiles hostias offerunt, corpora nimirum sua in obsequium DEI, ut Apostolus Paulus loquitur, *Rom. 12. 5.* quo sensu omnes Christiani in scriptura Sacerdotes appellantur, *1. Pet. 2, 10. Apoc. 1, 6. & 6.*

XXVI.

Certum autem Sacerdotum ordinem inter Christianos hodiè non agnoscimus, præsertim quales ex sacrificiis suis Sacerdotes faciunt Pontificij. Sacerdotium enim Leviticum, quod externa victimarum oblatione constabat, hodiè abrogatum est: unde & nupiam in Scriptura Novi Testamenti ministri Ecclesiæ Sacerdotes appellantur, cum tamen variis nominibus passim indigetentur.

XXVII.

III.
Causa materialis.

Porro quod *causam materiale* Sacerdotij attinet, attingit eam definitio nostra mentione victimarum atque donariorum, quæ Apostolus noster pulchrè exprimit, appellatione *δωρεῶν ἢ δωρίων: Donorum atq; Sacrificiorum vers. 1.*

XXVIII.

Dona erant, quæ offerebantur DEO ex terræ nascentibus, ijsq; vel aridis, vel liquidis, arida sunt vel trita, ut frumentum, vel frixant similia vel incensa, ut thus: eaq; aut ex lege, aut ex voto, aut ex pura voluntate dabantur, *Num. 29, 39.* Ex lege, ut primitiæ, & decimæ,

ma,

nae, de quibus legatur *Exod. 22.* Ex voto, ut res quaelibet Deo desti-
nata, de qua legatur *Levit. 7. & 23. Num. 30.* Ex pura voluntate, ut
pecunia aut res alia sponte Deo oblata, de qua legatur *Judic. 12. &*
Esdra 1. De omnibus donarijs simul agit Dominus *Deut. 12. 6.*

XXIX.

Sacrificia erant hostiae atq; victimae proprie sic dictae; quibus
sibi volebat litari Dominus: & constabant non humanis carnibus,
hominis enim, utpote ad imaginem suam conditi immolationem
abominabatur Dominus, quod patet ex poena, quam dictavit Ijs, qui
liberos suos offerebant Molocho *Levit. 20, 2.* sed carnibus bruto-
rum animantium, quadrupedum & volatilium, nec tamen omni-
um, sed talium, quae ipsemet pro mundis reputavit. *Levit. 13.*

XXX.

Forma Sacerdotij consistit in modo offerendi, qui pro varietate vel *Causa for*
victimarum vel donariorum, variat; unde & varia sacrificiorum *malis.*
oriuntur genera.

XXXI.

Aut enim hostia cremabatur tota, & dicebatur *holocaustum*: aut
adeps solum consumebatur igni, pectusculum & armus erat Sacer-
dotis; reliquae carnes edebantur a privatis, quemadmodum fiebat
in *hostiis pacificis*: aut offerebatur fertum ex simila seu farina mundif-
sima sine fermento, oleo & thure confectum, in clibano, sartagine
aut craticula coctum: quod fiebat in *Sacrificio Libatorio*: & quae sunt
similes offerendi modi prolixè descripti in *Levitico cap. 1. 2. 3. 4. 7. & 6.*
Num. 15. & 6.

XXXII.

Constat autem in genere ex *Levitico Mosaico*; Rem sacram-
Deo esse factam praecipue, vel per sanguinem vel per ignem,
vel per simplicem oblationem: *Per sanguinem*, cum victimae cae-
debantur, & tunc proprie dicebatur *Hostia*: *per ignem*, cum vi-
ctimarum adeps aut exta cremabantur, aut carnes incendebantur,
aut vescendi causa in olla elixabantur, & tunc proprie vocabatur
Ducia; item cum quaedam ex donarijs vel adurebantur, & haec vo-
cabantur *incensa*, vel in clibano aut sartagine aut in craticula coque-
bantur, & dicebantur *libamina*: *per simplicem deniq; oblationem*, ut pri-
mitiae & decimae, & quaelibet pecunia sive ex voto sive ex simplici
voluntate Deo consecrata.

V.
Causa fi-
nalis.

XXXIII.

Finalis causa huiusmodi oblationum triplex annotatur à Phi-
lone in lib. de sacrificiis, aut enim ideò fiebant, ut D E U S honorare-
tur; aut ut bona ab ipso impetrarentur; aut ut peccata expiarentur
deherenturq; , cuius postremi finis duntaxat meminit Apostolus no-
ster in presente textu *ver. 1. 3.* is enim hominum respectu est potis-
simus.

XXXIV.

Ea verò efficacia tribuebatur sacrificiis Leviticis, non ex di-
gnitate personæ Pontificis, non ex opere operato, ut loquuntur; eo
enim nomine sacrificia rejiciuntur a Domino *Jerem. 7, 23. non præ-
cepi Patribus vestris de verbo holocaustatum & victimarum*, quatenus
nimirum opinio cultus & pietatis ipso operi adfingebatur, Deoque
opinione justitiæ & operis operati illudebatur, ut Augustinus expli-
cat quæst. 103, ex utroque Testamento.

XXXV.

Sed habebant vim peccata expiandi D E U M q; honorandi ac
placandi, salutem ac vitam ab ipso impetrandi, ex merito unius il-
lius victimæ placatoriæ C H R I S T I J E S U, quam typicè repræsen-
tabant, & eminens quasi respiciebant, quam ob causam agnus ille
D E I immaculatus ab origine mundi occisus esse dicitur. *Apoc. 13.*

XXXVI.

Ex hoc triplici fine sacrificiorum Leviticorum, triplicia quoq;
sacrificia, præ ceteris insignia, à veteribus consignata fuerunt. Pri-
mum erat *Holocaustum*, Hebræis *Olah*, ubi hostia oblata, igne cœlitus
delapso confumebatur: & offerebatur D E U M honorandi & propi-
tandi gratia, de quo videatur, *Levit. 1. & 6.* Secundum erat *Hostia*
pacifcorum *Zeba Schelomin*: idq; fuit geminum. 1. *Voti*, *Neder* dictum,
cum Deum pro salute & pace rogarunt. 2. *Laudum*, *Ihoda* appellatum,
cum impetrato voto Deo gratias persolverunt: de quo videatur,
Levit. 3. Tertium erat *Sacrificium pro peccatis*, Hebræis *Asam*, & hoc erat
geminum, aut enim offerebatur pro voluntarijs peccatis, aut pro in-
voluntarijs, sive certarum personarum, sive totius populi, de quo
Levit. 4. & 7.

XXXVII.

Verùm de his omnibus fusiùs agendi locus hic non est: de ab-
rogatione horum sacrificiorum alibi in hac Epistola tractabitur.
Nes coronidis loco & memoriæ gratia ea, quæ de Sacerdotio dixi-
mus, hac *enayegpía* comprehendimus:

Sacer-

Personas Pontifex maximus seu Sacerdos primus.
 quae sunt Sacerdotes reliqui, dicti secundi.

Sacerdo-
 tum Le-
 viticum
 comple-
 tiur
 vel

Res, quae
 sunt sa-
 crificia:
 & haec
 disse-
 runt

1. Materia,
 nam offerun-
 tur

1. animalia
 de genere.

Bovum
 caprarum
 ovium
 avium

Vitulus.
 Vacca.
 Bos.
 hircus
 hircus
 agnus
 aries
 columba
 turcica

2. Terra na-
 scentia: eaq,
 vel sunt

arida

panis
 coctus
 in
 simila,
 granum,
 fructus,
 thus.
 sal.

libano.
 sartagi-
 ne.
 crati-
 cula.

1. Reverenti-
 am nominis
 Divini ut

liquida
 Holocaustum

Vinum
 Oleum.

2. Fine, offe-
 rebantur e-
 nim ob

2. Expiatione
 peccatorum ut
 3. Preces ad
 Deum sun-
 dendas, pro
 re vel:

Hostia pro
 peccato
 Accipienda &
 dicitur Thoda
 Accipienda
 & vocatur
 Neder

voluntario.
 involuntario.

Hostia pacifi-
 corum.

3. Efficiente,
 nam offere-
 bantur à vel
 pro

Pontifice.
 Sacerdotibus.
 Principe.
 Toto populo.
 Privata persona.

4. Tempore oblationis, Quotidie, ut Mirra iuge sacrificium.
 alia enim offerrebantur Interpolatis vicibus, ut caetera.

THESES.
DE SACERDOTIO
CHRISTI.

I.

Quoniam multa de Sacerdotio CHRISTI in sequentibus disputantur capitibus: nos tamen hoc in capite præcipuas illius Sacerdotii partes considerabimus, quæstiones cæteras alio differentes.

II.

Tres alioquin constituuntur Sacerdotij Levitici partes: 1. docere populum, nam custodia scientiæ ordini Sacerdotali demandata est *Malach. 2.* 2. Orare & intercedere pro populo. 3. Offerre sacrificia Deum honorantia & placantia.

III.

Primum illud docendi officium Pontifex cum inferioribus Sacerdotibus commune habebat: Pontifici autem proprium erat, semel in anno ingredi in sanctum sanctorum, sacrificare ibi & pro populo orare: unde factum est, quod, cum Apostolus noster CHRISTUM cum Pontifice conferret, duorum posteriorum officiorum mentionem tantum faceret, quorum unum, cum de CHRISTO sermo est, *Intercessio*, alterum *Satisfactio* vocatur. Intercessionis ratione Mediator noster; Satisfactionis, Redemptor appellatur.

IV.

De Intercessione Christi. *Satisfactio* ratione dignitatis, (ut ita loquar) *intercessione* prior est: hæc enim illam fundamenti loco præsupponit, utpote cujus intuitu DEO grata est: *intercessio* tamen antecedit ratione ordinis, quia antequam Satisfactionis opus à CHRISTO absolveretur, *intercessio* jam facta erat: ideò de *intercessione* primo loco agit Apostolus noster, tria ordine notans. 1. quando ea facta fit. 2. quomodo seu quo affectu. 3. quo effectu.

V.

Tempus *intercessionis* quod attinet, dicit Apostolus, factum idesse in diebus carnis suæ, digito quasi notans statum *Exinanitionis*

nis

nis, qui aliàs in scriptura vocula carnis indigetatur, 2. *Corinth. 5, 16.*
caro enim humilitatis & infirmitatis humanæ nota est, secundam
illud, omnis caro fœnum, *Esa. 40, 6. Sir. 14, 18. &c.*

V I.

Id quod tamen eò rapi non debet, quasi CHRISTUS ante
dies carnis suæ non etiam pro nobis oravet, vel post adeptam glo-
riam intercedere desierit: longè enim aliud docent scripturarum
divinarum monumenta: longè etiam aliud requirunt fidei & salu-
tis nostræ firmamenta.

V II.

Nam jam antè, quàm jacerentur fundamenta mundi, cum
in æterno SS. Trinitatis senatu de lapsu hominum constaret Filius
DEI humanis generis misertus suppliciter factus æterno Patri, semet-
ipsum victimam pro mundo obrulit, tantumque impetravit, ut de-
cretum de redimendo genere humano fieret, & Evangelium de fe-
mine mulieris contrituro caput serpentis, ederetur: quam ob caus-
sam dicitur Pater æternus elegisse nos in CHRISTO ante mun-
di constitutionem, *Ephes. 1, 4.*

V I X.

Sic etiamnum orat pro hominibus in statu gloriæ, qua de re
Apostolus Paulus loquitur, *Rom. 8, 34.* CHRISTUS ad dexteram
DEI interpellat pro nobis, non quidem humili modo prostratus
ante faciem Patris, quemadmodum in diebus carnis, sed vi & ap-
plicatione meriti sui in tempore præstiti & voce Evangelij in toto
mundo disseminati, ejus intuitu pater in gratiam acceptat omnes
per fidem ad thronum gratiæ accedentes.

V X.

Atq; sic intercessio illa, facta ab æterno, nihil fuit aliud quàm
spontanea oblatio ad opus Redemptionis: ea verò, quæ etiamnum
durat, nihil est aliud, quàm quotidiana applicatio meriti sui cre-
dentibus facta, quo respectu dicitur hic causa salutis factus obtem-
perantibus sibi: sine qua intermissione neque salus generi humano
adquiri, neque CHRISTI satisfactio nostra potuisset fieri.

De

X.
De tali verò intercessione non loquitur Apostolus noster, sed quæ facta est in humilitatis statu, quæque populo Hebræo ex quotidiana cum CHRISTO conversatione probè nota erat, ut, quod exijt in montem preceationis gratia, quod in preceatione pernoctavit, *Luc. 6, 12.* quod solennem pro discipulis suis & omnibus Ecclesiæ civibus interposuit collectam, *Iohan. 17.* quod in monte oliveti secessum petijt orandi causa, *Matth. 26.* quodque in cruce pro crucifigentibus se intercessit. *Luc. 23, 24. Et.*

XI.

De ea igitur secundo loco testatur Apostolus, quomodo & quo affectu facta fuerit, nimirum cum valido clamore, & cum lacrymis, ostendens ardentissimum CHRISTI desiderium, quo sitiijt salutem nostram. Siquidem ipse jam experiebatur, quanti ponderis sint peccata mundi, quo pondere & onere exonerari petijt genus humanum, hoc ipso non tantum seriam suam erga nos *compunctam* *Mat.*, sed & veram infirmitatum humanarum perpeffionem declarans: quorum illud contra Calvinianorum hypocrisin; hoc contra Hilarij & aliorum, sensum doloris in CHRISTO non agnoscendum, errorem observandum est.

XII.

Effectum intercessionis hujus mox subjungit, quando exauditum eum esse scribit. Ergo vi intercessionis CHRISTI Pater æternus hodieque peccatorum nostrorum non recordatur, sed throno illo gratiæ regit, ad bona nos idoneos reddit, Spiritu sancto corda nostra accendit, preces etiam nostras exaudit, quemadmodum propterea ipse CHRISTUS in nomine suo patrem invocare iussit. *Ioh. 16.*

XIII.

A tanto beneficio nemo hominum est exclusus, modò à salutari ejus usurpatione infidelitate sua seipsum non excludat. Nam Filius DEI, quemadmodum Sacerdos est omnium hominum (unde & Mediator omnium dicitur, *1. Tim. 2.*) ita & omnium salutem quæsivit ab æterno; pro omnibus, etiam pro hostibus, oravit in tempore, seu in diebus carnis suæ, & etiamnum intercessione sua ad dextram Patris efficit, ut Pater æternus impiis adhuc parcat, & magna

grna patientia vasa iræ toleret, nec in furore iræ suæ in primo statim fervore peccati ingratum mundum puniat, sed tempus pœnitentiæ satis diuturnum concedat.

XIV.

Alioquin non orat pro mundo *Ioh. 17.* id est, pro præfractis atq; contumacibus, quibus, ut Propheta Domini, æternum exitium denunciat: neque enim impœnitentium salute delectatur; licet ipsorum etiam salutem, ut sacerdos, condolere potis infirmitatibus nostris, cum clamore valido & lacrymis quæfiverit.

XV.

Porro de Satisfactione, altera Sacerdotij CHRISTI parte; ob *De Satisfac-* quam Redemptor noster appellatur, tria habet Apostolus noster: *Sione Christi* 1. cujus ea sit. 2. qualis, & 3. quibus ea proffit.

XVI.

Primum membrum quod attinet, dicit Apostolus *vers. 8.* Christum, licet filius fuerit Patris æterni, didicisse tamē obedire Patri per passionem: quibus verbis indicat, Satisfacere pro peccatis mundi totius esse CHRISTI opus, non unius vel alterius naturæ: actiones enim Personæ sunt, operante utraque natura, quod suum est, cum communicatione alterius, ut veteres locuti sunt.

XVII.

Hæc ergo Christianorum fides est, JESUM CHRISTUM in forma DEI existentem, hoc est, filium hominis à *λόγος* adsumptum, & divina majestate ornatum, obedisse Patri, usque ad mortem crucis *Phil. 2, 7.* seu, ut D. Petrus declarat, *1. Pet. 4, 1.* CHRISTUM passum fuisse in carne, ita ut nec solus DEI filius in sua natura passus sit: is enim *pati* non potuit; neque merus homo: is enim *pro nobis* pati non potuit: sed CHRISTUS, seu tota persona, in adsumpta carne, appropriante sibi Filio DEI passionem carnis, & accipiente carne dignitatem meritumque Filij DEI.

XIIX.

Atque hinc infinita DEI ira æquivalens sortita pretium est, quando quidem Deus proprio suo Filio non pepercit, sed ipsum dedit pro omnibus *Rom. 8.* unde non auro, nec argento, sed precioso sanguine immaculati agni liberati dicuntur *1. Pet. 1.* qui sanguis Filij

C

Dei

Dei vocatur *1. Ioh. 1.* imò sanguis Dei proprius *Act. 20.* quia nimirum à λόγῳ in unitatem Personæ adsumtus.

XIX.

Alterum membrum concernit *modum satisfactionis*, quem Apostolus noster exprimit vocabulo *obedientia* *vers. 8.* unde Apostolus Paulus scribit *Rom. 5.* *Sicut per inobedientiam unius hominis peccatores constituti fuimus multi; ita per obedientiam unius iusti constituuntur multi.*

XX.

Meminit autem Scriptura geminæ obedientiæ CHRISTI, quarum una activa, altera passiva est. *Activa* dicitur, qua CHRISTUS omnia ea implevit, quæ juxta legem nos præstare non poteramus. *Passiva*, qua CHRISTUS penam, prævaricationi nostræ debitam, in se derivavit, atque sic partim agendo, partim patiendo rigori justitiæ divinæ nostro loco satisfecit.

XXI.

De activa sua obedientia loquitur ipse CHRISTUS *Matth. 5.* *Non veni solvere legem, sed implere:* quemadmodum autem non sui causa venit in mundum, sed propter nostram salutem, ita & propter nos implevit legem: quin & ad præstandam eam semetipsum obtulit *Psal. 40.* *Ecce venio in capite libri scriptum est de me: voluntatem tuam, DEUS, facere delector.*

XXII.

Ad stipulatur Apostolus Paulus *Rom. 5.* loco jam modò allegato, ubi inobedientia Adami & obedientia CHRISTI opponuntur, & huic justitia nostra, isti æterna damnatio imputatur; quemadmodum autem illa Adami inobedientia non fuit passiva, ita nec Christi obedientia, cui tamen justitia nostra fertur accepta.

XXIII.

Quin & ipsa recta ratio suadet (ut cætera brevitatis studio lubens præteream) Nam non tantum ira Patris placanda, sed & legi satisfaciendum erat, ut haberemus coram DEO justitiam. Alias placati quidem fuisset DEO, nondum tamen iusti constituti; itaque CHRISTUS non tantum patiendo iram Patris sedare, sed & agendo & implendo legem nos justos & obedientes DEI Filios efficere debuit, unde & vocatur *Iehova*, *Iustitia nostra Iere. 23. & 33*

XXIV

XXIV.

De passiva obedientia agit ex professo Apostolus noster hoc loco, quando non modò obedientiæ, sed & mortis meminit, & clariùs adhuc ea de re loquitur D. Paulus *Phil. 2.* qui ait, CHRISTUM Patri obedientem fuisse usque ad mortem crucis. Et Christus ipse docet, in nomine Christi patientis & resurgentis prædicari remissionem peccatorum *Luc. 24.*

XXV.

Et hujus obedientiæ respectu Christus appellatur agnus DEI. *Ioh. 1. 1. Pet. 1.* Pascha pro nobis immolatum *1. Cor. 5.* Sacrificiumque in ara crucis DEO oblatum, in odorem bonæ fragrantiae *Eph. 5.* quo satisfacit Patri æterno pro omnibus omnium hominum peccatis, unde & propitiatio vocatur, pro totius mundi peccatis. *1. Ioh. 2.*

XXVI.

Utriusque verò obedientiæ respectu dicitur hoc loco Christus consummatus & perfectus *vers. 9.* quia nimirum absolutissimum & undiquaque perfectum *λόγος* præstitit, pro totius mundi peccatis, tam agendo quam patiando, omniaque sustulit, quæcunque peccati nomen aut rationem habere unquam potuerunt.

XXVII.

Et hinc *tercium membrum*, in satisfactione CHRISTI sequitur. Quibus nimirum ea profit. Et si enim pro omnibus omnino præstita sit: non tamen omnibus est salutaris, sed ijs duntaxat, qui in Christum credunt, qui CHRISTO obtemperant, & CHRISTUM cum omni suo merito debito more modoque sibi applicant suum. *que faciunt.*

XXVIII.

Ideò dicit Apostolus noster: Christum in sua perfectione causam factum esse salutis ab omnibus obtemperantibus sibi: & Apostolus Paulus *Rom. 10.* Christum vocat perfectionem legis ad justificationem OMNI CREDENTI.

XXIX.

Non quidem quasi Christus non omnibus salutem merito suo perfectissimo adquisiverit, non etiam quasi justificationis meritum non omnibus pepererit: sed quia non omnes meritum à Christo adquisitionem per fidem & fidelem obedientiam apprehendunt, sibi que applicant, atque sic sponte sua salute, per Christum omnibus parta, excidunt.

XXX.

Ipsū enim Christi λόγον tam ex omni parte perfectum, obedientia tam absoluta & exacta est, ut si vel mille essent mundi, iis salvandis & justificandis sufficeret. sed quia DEUS non modò vult omnes simpliciter salvos fieri, sed etiam ad veritatis agnitionem pervenire. *1. Tim. 2.* inde fit, quod tam multi partæ salutis & justitiæ participes fieri non possunt, quia per infidelitatem à Christo deficiunt, & verbum illud vitæ in odorem mortis sibi convertunt.

XXXI.

Ibi verò neque in Sacerdote, neque in Sacrificio culpa ulla est, sed in iis tantum, qui sacrificio Christi tergum obvertunt: quemadmodum Pontifex semel in anno obtulit pro universo populo: non tamen omnes salutem adepti sunt, quia neque cor fidele, neque animū obedientem ad sacrificia afferebant.

XXXII.

Quod tamen non ita accipiendum est, quasi Fides aut obedientia nostra sit causa meritoria salutis per CHRISTUM partæ: sed quia Fides *θεγυωσι* illud est ex parte nostra, per quod Christi meritum apprehendimus, nostrumq; efficimus: obedientia verò præceptorū CHRISTI infallibilis character, ex quo fidem in corde latentem exerimus, & coram aliis declaramus, juxta illud Christi *loh. 15.* Vos amici mei estis, si feceritis, quæ præcipio vobis: ubi observantia præceptorum CHRISTI, ut character & infallibilis nota amicitiae cum Christo per fidem inita, ponitur.

PARS POSTERIOR.

QVÆ hæctenus de utriusque Testamenti Pontifice proposuerat, eò spectabant, non ut Hebræos aliquid novi doceret, sed ut eorum, quæ scire debebant, memoriam eis refricaret. Jam verò invenitur in supinam ipsorum negligentiam, quod tantarum rerum tam citò fuerint obliti, *vers. 11.* Difficilia enim, ait de Sacerdotio CHRISTI restare explicanda, quæ tamen futura sint quàm facilissima, modò ipsi diligentius auscultent. Atque sic difficultatis istius culpam non tribuit materiæ proponendæ, non suæ infirmitati aut imperi-

imperitiæ, sed auditorum stupori & negligentia, quarum aures imparatae sint his documentis capiendis. Ideo comparat Hebræos 1. iis, quibus prima adhuc rudimenta doctrinae catecheticae proponenda sunt, nondum ardua illa articulorum fidei mysteria *vers. 12.* 2. Pueris, quibus lacte vescendum sit, non solido cibo. Catechetica doctrinam & prima rudimenta fidei lacti comparat propter simplicitatem & perceptionis facilitatem: fusiores verò mysteriorum divinorum tractationem solidiori cibo, propter difficultatem percipiendi, quia magis ardua sunt & non cuivis obvia. Ideo lac puerorum esse, ait *vers. 13.* in quibus nondum est sermo justitiæ, id est, qui inter justum & injustum discernere haud dum possunt, solidum verò cibum adultiorum, qui pro consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni & mali *vers. 14.* Ubi tria tribuit iis, quos ad mysteria sacra existimat idoneos 1. *ἔμπειρον* consuetudinem seu habitum crebris nimirum meditationibus rerum sacrarum contractum. 2. *ὑπομετρίως* exercitationem quotidianam, quæ habitum adjuvat, & 3. *ἀκριβῶς*, discretionem, qui quasi finis atque fructus est quotidiani exercitij, ut nimirum spiritus probare possint, num ex DEO sint, & preciosum à vili in rebus divinis separare, ut scriptura alibi loquitur 1. *Ioh. 5. Jer. 15, 15.*

T H E S E S DE DIFFICULTATE MYSTERIORUM DIVINORUM.

I.

Mysteria divina non sunt unius generis: quæ dā. n. in hoc seculo per vestigari non possunt, & ab Apostolo Paulo dicuntur *ἀνεξερεύνητα*, & *ὁδοὶ θεῶν ἀνεξερεύνηται*, Rom. 11, 33, quæ absque detrimento salutis ignorantur, vix autem absque periculo investigantur: nam scrutator majestatis opprimetur ab ea *Prov. 25.* quæ dā verò sub ratione salutis sciri necesse est, & vulgò dicuntur Dogmata seu mysteria fidei.

II.

Mysteria fidei geminum habere possunt respectum, vel quatenus

C,

nus

nus in seipsis considerantur absque intuitu scripturæ: vel quatenus considerantur in verbo patefacto.

III.

Considerata in seipsis ita comparata sunt, ut non cuivis pateant, etiam non regenerato: animalis enim homo non percipit ea, quæ sunt Spiritus Dei *1. Cor. 2.* unde & vocantur mysteria temporibus æternis tacita & abscondita, per scripturas autem patefacta *Rom. sap. 16, vers. 25.*

IV.

Quod si qui ex ijs, qui Spiritu sancto non reguntur, de quibusdam fidei articulis præclare & ingeniosè differere aut concionari poterunt, quod Judæ proditoris & multorum hæreticorum patet exemplo, qui de ijs in primis articulis, in quibus adhuc sanam tenent sententiam, egregiè sæpè disputarunt: sciendum est, fieri id saltem juxta notitiam literæ, quæ ne quidem ipsum Satanam latere potest; intelligentia verò spirituali, quæ gratiosa rerum cognitarum obsignatione constat, destituuntur.

V.

Considerata verò mysteria in patefacto verbo, ibi utique luce sua lucent, & cuivis, qui scripturam consulit, facilia sunt & obvia, quia præceptum Domini, unde eliciuntur, est lucidum, illuminans oculos. *Psal. 19.* Et mandatum lucerna est, & lex lux *Prover. 6* quemadmodum & Apostolus Petrus sermonem Propheticum lucernæ comparat, lucenti in obscuro loco *2. Pet. 1.*

VI.

Etsi verò Apostolus noster dicit *vers. 17.* in mysterio de Sacerdotio Christi esse *λόγον δυσσεμήνδωτον*, sermonem explicatu difficilem: tamen ea difficultas non est in ipso mysterio, verbo Dei patefacto; sed ex accidente hominum vitio, sicut Apostolus mox semetipsum explicat, quia nimirum segnes sunt ad audiendum, segnes ad meditando, segnes etiam ad orandum pro illuminatione Spiritus S.

VII.

Scriptura quidem in se satis perspicuè mysteria divina proponit, & si tibi videatur obscurior, alibi tamen satis superque semetipsam declarat, ita ut domestico suo testimonio contenta sit, adventitio glossarum fucio, qui ex scriptura depromptus non est, non indigeat: interim tamen varia intervenire possunt impedimenta, quæ
scriptu-

Scripturam & cum ea mysteria fidei vel difficilia vel etiam prorsus reddere possunt.

II X.

Aut enim deest ætatis defectus, à talibus enim mysteria fidei ex scripturarum fundamentis erui non possunt, sed ijs catechetica doctrina sufficit instar parvorum Bibliorum, & hi sunt, de quibus Apostolus noster dicit, quod lacticijs opus habeant, non solido cibo: aut deest ardens numinis divini invocatio, ad aperiendum scripturæ sensum nobis necessaria: aut accedunt anteceptæ opiniones falsæ, quæ scripturæ, in se lucidissimæ, caliginem offundunt, & sensum mysteriorum fidei obscurant; quemadmodum in Discipulis CHRISTI videre licet, in concione Servatoris de passione & morte sua. *Luc. 18.* aut denique errorum & hæreseon latibula quærentur in scriptura, ubi mirum non est scripturam non tantum obscuram, sed etiam obscurissimam fieri: talia enim, si vel Diogenis facula in ipso meridie accendatur, in scriptura non reperientur.

IX.

In ejusmodi ergo casibus non ipsis mysterijs, neque scripturis, quibus veluti sacris quibusdam ancilibus continentur, sed hominum vel imbecillitati vel negligentia, aut præconceptis opinionibus ac erroribus, causa & culpa tribuenda est, sicubi mysteria fidei nonnihil obscuriora videntur.

X.

Ne igitur ex nostra parte intelligentiam spirituales mysteriorum fidei impediamus, Apostolus noster tria hic suppeditat adminicula ad eam rem necessaria, 1. est *ἐξέλιξις*, ut quis à pueris rebus sacris adsuefiat, mysterijsque divinis delectetur, id quod sine assidua scripturarum divinarum lectione atque meditatione fieri non potest, idque exemplo *Timothei 2 Tim. 3, 14. 2. γυμνασία*, ut & quotidiana accedat exercitatio, ne existimemus, nos, quæ ad salutem pertinent ad unguem jam didicisse, sed in fide indies crescere studeamus, juxta exemplum Pauli *Phil. 3. 3. διακρίσις* ut discernamus verum à falso, impiam doctrinam à sacrâ, quod sine cognitione erronearum opinionum fieri nequit: Contraria enim juxta se posita magis elucescunt.

Quibus

XI.

Quibus omnibus in primis præmittenda est seria numinis divini invocatio, ut Leo de tribu Juda aperiat nobis librum illum signatum, ut det illuminatos oculos mentis nostræ, ut investigemus impervestigabiles illas vias mysteriorum fidei: in quem finem directæ sunt illæ supplicationes Regij Prophetæ *Psal. 119.* Da mihi intellectum & scrutabor legem tuam: Revela oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua: faciem tuam illumina super servum tuum, & doce me justificationes tuas, &c.

XII.

Quicumque igitur his adminiculis utuntur, ijs dulcescent & inlarescent mysteriâ fidei, in diesque majorem in ijs splendorem percipient: ubi, viceversa, cæcis omnia cæca sunt, Nam si Evangelium nostrum velatum est (inquit Apostlus Paulus) in his, QUI PERE-
UNT, velatum est, in quibus DEUS hujus seculi excecavit sensus incredulorum, ne in eis illucesceret Evangelium gloriæ CHRISTI, *1. Cor. 4.*

Soli DE o gloria.

ULB Halle

3

003 142 353

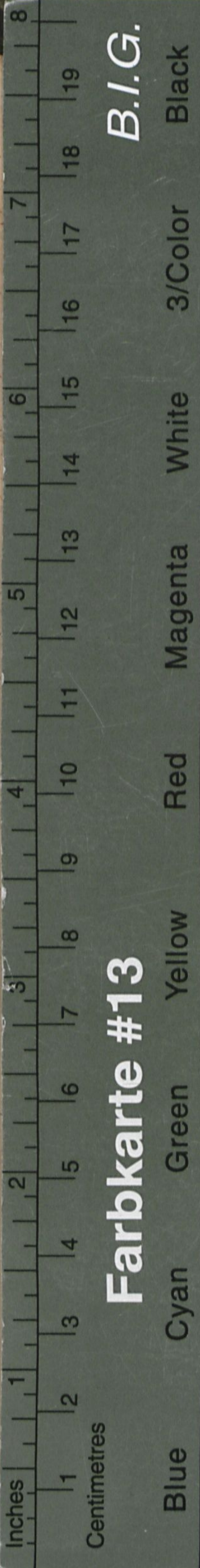

56.

V 7 17

B.I.G.

Farbkarte #13

3f

A. A.

TATIO VI.

N

COLAM

BRÆOS.

ἀνάλυσιν Capitis V.

emiam Vitebergensi,

ij gratia proposita

SIDE

BALDUINO D.

co, Ecclesiæ P. & S.

NDENTE

LIPPIO AR-

gi Alfato.

m 5. Iunij.

BERGÆ,

er Joan. Gorman.

DC. VIII.

